Molenlanden

Raadsvoorstel

Onderwerp	:	**Archeologiebeleid**
Zaaknummer	:	1112971
Portefeuillehouder	:	Wethouder Johan Quik
Publicatieniveau	:	Openbaar
Behandelend ambtenaar	:	Ronald van Oosterbos

Gevraagd Besluit

De gemeenteraad van Molenlanden besluit:

1. de Beleidsnota Archeologie Molenlanden 2021 vast te stellen, waarbij het huidige beleid wordt geactualiseerd en waarin de belangrijkste wijzigingen zijn:

- verruiming van de vrijstellingsgrens voor kleine bodemingrepen;
- het formuleren van beleid voor paalfunderingen
- de manier van aanwijzing van gemeentelijke archeologische monumenten die uniek of bepalend zijn voor de regionale of lokale geschiedenis.

Inleiding

Het huidige archeologiebeleid van de gemeente is in 2010 vastgesteld. Het archeologiebeleid legt vast hoe de gemeente met haar bodemarchief omgaat. Sinds 2007, met de inwerkingtreding van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg, zijn gemeenten verantwoordelijk voor de zorg voor het archeologisch erfgoed binnen hun gemeentegrenzen. Het opstellen van gemeentelijke archeologiebeleid is het middel om daar invulling aan te geven.

Reden voor opstelling van voorliggende beleid is dat het huidige beleid niet of niet volledig meer voldoet aan de huidige wet- en regelgeving. Dat geldt ook voor de archeologische verwachtings- en waardenkaart en de beleidsadvieskaart (verder: kaarten), als onderdeel van het beleid.
De tweede reden voor herziening van beleid is de bestuurlijke wens voor administratieve lastenverlichting, dat met name ziet op aanpassing van de vrijstellingsgrens bij kleine bodemingrepen en het formuleren van beleid voor paalfunderingen.

Ondanks het feit dat het vast te stellen beleid niet -in tegenstelling tot het huidige beleid- in regionaal verband is opgesteld, heeft Molenlanden er wel voor gekozen om gezamenlijk met gemeente Gorinchem op te trekken bij de actualisatie van de archeologische kaarten, die onderdeel van het archeologiebeleid zijn. De reden voor deze aanpak is om zo de kosten van het werk te drukken.

Gemeente Molenlanden • Postbus 5 • 2970 AA Bleskensgraaf
www.molenlanden.nl • info@molenlanden.nl • 088 75 15 000

Tegelijk met het actualiseren van de kaarten hebben beide gemeenten de gelegenheid aangegrepen om hun beleid te actualiseren opnieuw te laten vaststellen. Aangezien de kaarten voor gemeente Molenlanden en Gorinchem gezamenlijk gaan gelden vraagt dit ook om een gelijktijdig besluitvormingsmoment. Om die reden wordt het voorstel nu aan uw raad voorgelegd.

Eerdere besluiten

Beleidsnota Archeologie van de samenwerkende gemeenten van de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden 2010.

Beoogd effect

Het beoogde effect van het vaststellen van de Beleidsnota Archeologie is dat het gemeentelijk archeologiebeleid, en de daarbij behorende archeologische kaarten, geactualiseerd worden. Hierdoor wordt bij toepassing van beleid het voor gebruikers duidelijk welke regels er gelden bij planontwikkelingen en wat de status van bepaalde monumenten en vindplaatsen is.
Wat betreft de relatie tot de Omgevingswet verandert er inhoudelijk niets (alleen de terminologie verandert: 'bestemmingsplannen' wordt 'omgevingsplannen').

Argumenten

1.1 De Nota dient te worden vastgesteld omdat huidig beleid formeel niet meer geldt

Op grond van de Wet algemene regels herindeling (Wet Arhi) dient beleid en regelgeving voor de nieuwe gemeente binnen twee jaar na fusiedatum opnieuw te worden vastgesteld. Voor gemeente Molenlanden geldt dat beleid en regelgeving per 1 januari 2021 vastgesteld moet zijn. Doordat de werkzaamheden aan de archeologische kaarten wat zijn uitgelopen komt het voorstel tot vaststelling van de Nota iets later dan gepland.
Aangezien gemeentelijke bevoegdheden ten aanzien van Archeologie voor een groot deel zijn gebaseerd op landelijke regelgeving heeft het verlaat vaststellen van beleid geen gevolgen voor de uitvoering van gemeentelijk beleid. Zo is de wettelijke grondslag voor het nemen van selectiebesluiten om een bepaalde locatie te kunnen vrijgeven voor planontwikkeling, gebaseerd op de Wet op de archeologische monumentenzorg. Aanwijzing van gemeentelijke monumenten vindt plaats op basis van de Erfgoedwet, dat een doorvertaling heeft gekregen in de Erfgoedverordening (Molenlanden 2019).

1.2 De Nota voorziet in een lastenverlichting bij met name kleine bodemingrepen

In de bestemmingsplanvoorschriften staan vaak de categorieën 'archeologische waarden' van bepaalde locaties opgenomen. Voor alle bodemingrepen, waarbij de verwachting bestaat dat er mogelijk archeologische waarden in de bodem zitten, wordt in het huidige beleid geëist dat er archeologisch onderzoek dient plaats te vinden. Om te voorkomen dat hierdoor planontwikkelingen vertraging oplopen én dat ontwikkelaars (onnodig) op kosten worden gejaagd voorziet het nieuwe beleid in vrijstelling van de plicht tot het doen van archeologisch onderzoek bij kleine bodemingrepen. Hiervoor worden de vrij-stellingsgrenzen aangepast. De aanpassing ziet op verruiming van de vrijstellingsgrens van 5 meter onder maaiveld (mv) naar 3 m-mv.

Gemeente Molenlanden • Postbus 5 • 2970 AA Bleskensgraaf
www.molenlanden.nl • info@molenlanden.nl • 088 75 15 000

Om het voor de aanvrager van de omgevingsvergunning c.q. ontwikkelaar inzichtelijk te maken wanneer een onderzoek voor een bodemingreep gevraagd wordt, zal voorts beleid worden geformuleerd voor paalfunderingen. Dit houdt in dat vrijstelling van archeologisch onderzoek wordt verleend, zolang de bodemverstoring (door heipalen) beperkt blijft tot 1% of minder van het netto bouwoppervlak.
Tot slot wordt de aanwijzing van gemeentelijke archeologische monumenten, die uniek of bepalend zijn voor de regionale of lokale geschiedenis, in het nieuwe beleid geregeld.

1.3 Het beleid wordt gedragen door (o.a.) historische verenigingen

In voorbereiding op dit voorstel heeft er afstemming plaatsgevonden met de historische verenigingen. De verenigingen hebben te kennen gegeven zich in het voorstel te kunnen vinden. Ook de Erfgoedcommissie is over de inhoud van het voorstel in kennis gebracht. Het voorstel kan ook op consensus van de Erfgoedcommissie rekenen.

1.4 De ambitie is om de kaarten digitaal beschikbaar te stellen waardoor deze makkelijk te raadplegen zijn

In het huidige beleid zijn archeologische verwachtingen vastgelegd in archeologische verwachtings- en waardenkaarten van de (voormalige) gemeenten Giessenlanden en Molenwaard. Voor gebruikers van de kaarten geldt dat de kaarten op dit moment alleen fysiek zijn in te zien, omdat er nog geen digitale versie van de kaarten bestaat. Dit betekent dat een gebruiker een afspraak met de gemeente moet maken voor het inzien van de kaarten.
In het nieuwe beleid zullen de archeologische kaarten op termijn digitaal worden aangeboden op de gemeentelijke website, zodat deze eenvoudig voor eenieder is te raadplegen.
Met deze kaarten kunnen planontwikkelaars nagaan welke regels voor een bepaalde locatie gelden ten aanzien van archeologie, en waar mogelijke archeologische vind-plaatsen en monumenten in de gemeente zijn gesitueerd.

Kanttekeningen

1.1 Het nieuwe beleid is minder regionaal bepaald

Het nieuwe beleid is minder dan het huidige beleid regionaal bepaald. De reden van de gekozen aanpak is, afgezien van de aanleiding tot vaststelling van nieuw beleid, dat de geografische indeling van het gebied in tien jaar tijd sterk is veranderd; de regio Vijfheerenlanden is bij de Provincie Utrecht gevoegd en de gemeenten Alblasserdam en Hardinxveld-Giessendam zijn in bestuurlijk opzicht meer richting de Drechtsteden gaan bewegen. Ook ten aanzien van de naburige gemeente Gorinchem gaat een eenduidig regionaal beleid niet (meer) op. Gemeente Molenlanden verschilt van Gorinchem omdat Gorinchem stedelijk gebied is en Molenlanden een landschappelijk gebied, wat tot uiting komt in een verschillende benadering c.q. toepassing van de regels op archeologisch gebied. Zo zal gemeente Gorinchem de voorgestelde regels van gemeente Molenlanden omtrent vrijstellingsgrenzen bij kleine bodemingrepen niet overnemen, omdat het praktisch niet uitvoerbaar is in een stedelijke omgeving.

Extra uitleg bij de kosten

De kosten voor het digitaliseren van beleid -het plaatsen van beleid en kaarten op de website van de gemeente- wordt meegenomen in de plannen en financiering in het kader van de implementatie Wet Open Overheid (WOO).

Communicatie

Met de vaststelling van de Nota Archeologiebeleid zullen betrokken partijen bij dit proces in kennis worden gesteld. Het gaat hierbij met name om de historische verenigingen van Molenlanden.

Vervolgstappen

Na besluitvorming zal de Nota Archeologiebeleid formeel worden gepubliceerd. Voorts zal het beleid op de gemeentelijke website worden geplaatst. Inwoners en bedrijven (planontwikkelaars) kunnen op deze wijze nagaan welke regels er voor de specifieke ontwikkellocatie gelden. Maximaal eens per vijf jaar zal
het Archeologiebeleid worden geëvalueerd en geactualiseerd. Eventuele aanpassingen zullen door uw raad worden vastgesteld en een doorvertaling krijgen in de bestemmingsplannen. Eens per 10 jaar worden ook de kaarten geactualiseerd.

Bijlagen:

- Beleidsnota Archeologie gemeente Molenlanden 2021

Gemeente Molenlanden • Postbus 5 • 2970 AA Bleskensgraaf
www.molenlanden.nl • info@molenlanden.nl • 088 75 15 000

Raadsbesluit

Onderwerp	:	Archeologiebeleid
Zaaknummer	:	1112971
Portefeuillehouder	:	Wethouder Johan Quik

De raad van de gemeente Molenlanden:

Gelet op het bijbehorende raadsvoorstel;

Besluit:

1. de Beleidsnota Archeologie Molenlanden 2021 vast te stellen, waarbij het huidige beleid wordt geactualiseerd en waarin de belangrijkste wijzigingen zijn:

- verruiming van de vrijstellingsgrens voor kleine bodemingrepen;
- het formuleren van beleid voor paalfunderingen
- de wijze van aanwijzing van gemeentelijke archeologische monumenten die uniek of bepalend zijn voor regionale of lokale geschiedenis.

Aldus besloten tijdens de openbare raadsvergadering van de gemeente Molenlanden, gehouden op 28 september 2021.

de griffier,	de voorzitter,
Marjolein Teunissen	Theo Segers

Gemeente Molenlanden • Postbus 5 • 2970 AA Bleskensgraaf
www.molenlanden.nl • info@molenlanden.nl • 088 75 15 000